

ATD
VIERDE WERELD

ATD VIERDE WERELD
NEDERLAND

Landelijk Centrum

Regentesseplein 13
2562 EV Den Haag
Nederland

Tel. 070 361 5787
denhaag@atd-vierdewereld.nl
www.atd-vierdewereld.nl

't Zwervel

Raalterweg 19
8131 SB Wijhe

Tel: 0570 521 999
tzwerfel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Lid van de Internationale Beweging
ATD Vierde Wereld
Opgericht door
père Joseph Wresinski
(1917 – 1988)

Raadgevende status
bij de Ecosoc, Unesco,
Unicef, I.A.O.
en de Raad van Europa

Bankrekening
NL 27 INGB 0002 7522 00
t.n.v. Stichting
ATD Vierde Wereld
Nederland in Den Haag

GOED DOEL

Den Haag, 28 april 2022

Betreft: aanbieding boek ATD Vierde Wereld Nederland

Geachte staatssecretaris van Ooijen,

Wij zijn verheugd dat u het boek *Recht op bescherming van het gezin* persoonlijk wilt ontvangen. Er is meer dan 5 jaar aan dit boek gewerkt. In de 50 jaar dat ATD Vierde Wereld (Nederland)¹ bestaat heeft de inzet voor een menswaardig bestaan voor gezinnen die in langdurige armoede leven steed onze prioriteit gehad. Achter de schermen bouwen we contact en vertrouwen op met gezinnen en personen die van generatie op generatie in armoede opgroeien en daardoor een heel ander leven hebben dan de meeste mensen. Een leven waarop anderen veel meer invloed en controle uitoefenen, een leven waarin financiële beperkingen ook leiden tot gevolgen op alle andere levensgebieden zoals opvoeding en gezin, opleiding, werk, huisvesting, gezondheid, toegang tot recht en cultuur.

Gezinnen in armoede hebben in verhouding meer te maken met jeugdzorg, kindbeschermingsmaatregelen en ernstige ontwrichtingen van relaties binnen gezin en familie. ATD Vierde Wereld is er op basis van internationale projecten en onderzoeken van overtuigd, dat deze ontwrichtingen niet het gevolg zijn van persoonlijke gedragskenmerken van kinderen en/of ouders, maar het effect van de langdurige geschiedenis van hun maatschappelijke context. Het is dan ook een zaak van lange adem om deze processen om te buigen, zowel op individueel als collectief niveau. Bij de – soms goed bedoelde – ingrepen in de levens van mensen worden regelmatig mensenrechten en kinderrechten geschonden, daar vraagt het boek aandacht voor en is actie op nodig.

In de voorbereiding is gevraagd om aan te geven onder welke naam in het boek de aanwezigen bij deze aanbieding hun bijdrage hebben geleverd. Wij stellen op prijs dat u een persoonlijke betrokkenheid en interesse bij hen wilt tonen, maar we kiezen ervoor om de nadruk te leggen op het collectieve verhaal dat zij willen vertellen. De ouders komen niet alleen op voor hun eigen situaties, maar denken collectief na over wat er nodig is voor goed ouderschap en de ontwikkeling van kinderen. De kennis en inzichten willen zij graag met u delen.

In deze huidige tijd vragen velen om structurele veranderingen bij de overheid; de Participatiewet, jeugdzorg, toeslagenstelsel: naar een cultuur van vertrouwen en ontwikkelen in plaats van wantrouwen en controle. In het boek staan in de laatste hoofdstukken allerlei voorstellen vanuit het oogpunt van ouders om de bescherming van kinderen en gezinsleven te verbeteren.

Aan u vragen wij bij de aanbieding van ons boek om met name 4 voorstellen op korte termijn in gang te zetten:

1 ATD Vierde Wereld Nederland maakt deel uit van de wereldwijde beweging All Together in Dignity – Fourth World (www.atd-fourthworld.org), mensenrechtenbeweging voor een samenleving zonder armoede en sociale uitsluiting.

SAMEN VOOR
WAARDIGHEID.

1. Uithuisplaatsing van kinderen in situaties van langdurige armoede is geen oplossing voor een betere ontwikkeling van het kind, maar voegt juist schade toe en zal vaak weer leiden tot het intergenerationeel doorgeven van trauma's. Het is symptoombestrijding in plaats van een aanpak bij de bron van slechte leefomstandigheden. Momenteel ervaren mensen in armoede de overheid en hulpverlening veelal als vijand die hen niet begrijpt en verkeerd (negatief) beoordeelt, in wie moeilijk vertrouwen gesteld kan worden. De overheid moet daadwerkelijk investeren in het beschermen van kinderen door ouders een menswaardige bestaanszekerheid te kunnen garanderen. Het is wrang voor ouders dat er geld wordt geïnvesteerd in dure instellingszorg en pleegzorg, terwijl zijzelf met minimale middelen moeten rondkomen, van de voedselbank leven, de kinderen niet kunnen bieden wat zij zouden willen, onder stress en minderwaardigheidsgevoelens gebukt gaan.

> Wij hopen dan ook dat u dit boek onder de aandacht zult brengen bij de minister voor armoedebestrijding, Carola Schouten. Het moge duidelijk zijn dat er een integrale aanpak nodig is om het aantal uithuisplaatsingen in de context van langdurige armoede, drastisch omlaag te brengen.

2. De mensen met wie ATD werkt zijn niet of nauwelijks vertegenwoordigd op andere collectieve plekken omdat zij daar vaak onvoldoende scholing en middelen voor hebben gehad of moeilijk vertrouwen opbouwen om met mensen in de samenleving te werken aan verandering. Het durven praten en dan begrepen worden in contact met vertegenwoordigers van het ministerie is verre van vanzelfsprekend en vraagt van beide kanten voorbereiding en zorgvuldigheid.

Er is beter inzicht van binnenuit nodig in de effecten van langdurige armoede op de levens van gezinnen en de noodzaak om ook hun bestaanszekerheid op andere gebieden te vergroten om stabiele gezinssituaties te realiseren.

> ATD pleit voor het structureel raadplegen van ervaringsdeskundigen, waaronder (vertegenwoordigers van) ATD Vierde Wereld, bij het bedenken en wijzigen van beleid op het gebied van uithuisplaatsing van kinderen, kinderbeschermingsmaatregelen en opvoedondersteuning voor gezinnen.

3. Het vooraf, tijdens en na afloop van een uithuisplaatsing serieus nemen van ouders als partners om te werken aan veiligheid en goede zorg voor hun kinderen. De inbreng en visie van de ouders, hun eigen inzicht over wat er aan de hand is, worden nog te weinig beluisterd en bevraagd. Er wordt te snel geoordeeld, te oppervlakkig gekeken naar gedrag en uiterlijkheden in plaats van dieper inzicht in gevoelens en motivaties van ouders en kinderen. Hulpverleners dienen beter aan te sluiten bij wat door ouders als passend en helpend wordt ervaren.

Te vaak horen wij dat informatie in de rapportages naar de Kinderrechter niet klopt en onjuistheden structureel in het dossier blijven staan. Dat terwijl de toegang tot rechtshulp hoogdrempelig is georganiseerd en onvoldoende beschikbaar is. Ouders hebben vaak het gevoel zelf als kleine kinderen behandeld te worden en dat hun wensen en behoeftes als lastig worden gezien in plaats van mede in het belang van het kind. Vaak is er na een uithuisplaatsing weinig tot geen contact tussen gezinsvoogd en de ouders en krijgen ouders geen steun om hun thuissituatie te verbeteren. Het perspectief van terugkeer naar ouders krijgt onvoldoende prioriteit.

ATD
VIERDE WERELD

ATD VIERDE WERELD
NEDERLAND

Landelijk Centrum

Regentesseplein 13
2562 EV Den Haag
Nederland

Tel. 070 361 5787
denhaag@atd-vierdewereld.nl
www.atd-vierdewereld.nl

't Zwervel

Raalterweg 19
8131 SB Wijhe

Tel: 0570 521 999
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Lid van de Internationale Beweging
ATD Vierde Wereld
Opgericht door
père Joseph Wresinski
(1917 – 1988)

Raadgevende status
bij de Ecosoc, Unesco,
Unicef, I.A.O.
en de Raad van Europa

Bankrekening
NL 27 INGB 0002 7522 00
t.n.v. Stichting
ATD Vierde Wereld
Nederland in Den Haag

SAMEN VOOR
WAARDIGHEID.

- > Herziening van de Wet op de Jeugdzorg, zodat de kinderrechter onafhankelijk wordt en aan waarheidsvinding kan gaan doen.
- > Aanstellen van (opgeleide) ervaringsdeskundige ouders (en jongeren, ExpEx) voor samenwerking bij uitvoering en beleid. Zo kunnen ouders en hulpverleners leren op gelijkwaardige basis met elkaar om te gaan. Zie ook het voorbeeld van de Veranderingsfabrieken in Noorwegen (sociaalweb.nl 21 april 2022).

4. Het structureel financieren van alternatieven voor uithuisplaatsing van kinderen, die meer gericht zijn op het hele gezin en het behoud van relaties tussen kinderen en ouders. Bij fysieke en geestelijke mishandeling en grote onveiligheid kan uithuisplaatsing tijdelijk nodig zijn, maar moet ook de veroorzaker van onveiligheid meer aandacht krijgen. Het kind moet contact kunnen houden met de meest vertrouwde persoon/ouder.

> Er is meer veilige opvoedondersteuning aan huis nodig, een visie op het hele gezinssysteem in zijn complexiteit (contextuele benadering) en in de maatschappelijke context. Bevorder laagdrempelige, informele steun dichtbij huis door volwassenen met levenservaring en tijd. Ouderschap, opvoeding en familierelaties zijn gevoelige en kwetsbare onderdelen van het leven en kunnen niet vanuit protocollen en methodieken uitgevoerd worden, maar door personen met hart en gevoel voor de menselijke maat.

Samengevat:

1. Allereerst vragen ouders, ook in naam van hun kinderen, dat hun armoedesituatie aangepakt wordt en een situatie geschapen wordt waar alle fundamentele mensen- en kinderrechten gerespecteerd worden.

2. Het structureel raadplegen van vertegenwoordigers van ATD Vierde Wereld en andere betrokkenen, bij het bedenken en wijzigen van beleid op het gebied van uithuisplaatsing van kinderen, kinderschermingsmaatregelen en opvoedondersteuning voor gezinnen. Voorzie in scholing en middelen opdat de betrokken ouders die rol kunnen hebben.

3. Ouders als partners zien in een gemeenschappelijk belang en met hen samen de leefsituaties van kinderen en henzelf verbeteren, uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen of kortdurend laten zijn.

4. Het structureel financieren van alternatieven voor uithuisplaatsing van kinderen, die meer gericht zijn op het hele gezin en het stimuleren en behouden van gezonde relaties tussen kinderen en ouders.

Wij danken u hartelijk voor uw aandacht,

Annie van den Bosch-Howeler en Annelies Neutel
Nationaal team ATD Vierde Wereld